

УДК 635.64/.36

Хромова А. В., аспірант*

Державний біотехнологічний університет

e-mail: alinarozok33@gmail.com

ВПЛИВ ГІБРИДІВ НА КОНВЕРСНЕ НАДХОДЖЕННЯ ПРОДУКЦІЇ КАПУСТИ БРОКОЛІ

Постанова проблеми. Капуста броколі це важливий продукт харчування. Своє визнання вона отримала завдяки своїм цінним харчовим і лікарським властивостям.

Рослини капусти броколі не вибагливі до умов вирощування, вони холодостійкі, врожайні. Це дає можливість вирощувати її в різних ґрунтово-кліматичних умовах. Продукцію капусти броколі реалізують у свіжому вигляді, а також використовують у промисловій переробці та для виготовлення заморожених напівфабрикатів [1]. Проте, серед посівів овочевих рослин капуста броколі займає незначні площі та досі відноситься до малопоширених в Україні овочевих рослин.

Причиною відсутності броколі в промислових посівах є обмежені знання про цю культуру, недостатня кількість високоврожайних сортів і гібридів та науково-обґрунтованих рекомендацій з технологій вирощування в різних ґрунтово-кліматичних зонах. Стабільне виробництво капусти броколі в Україні можливе лише за умови вдосконалення елементів технології її вирощування, а також впровадження новітніх технологій з метою отримання екологічно безпечної продукції високої якості протягом тривалого періоду.

Протягом року дуже важливо рівномірно забезпечити населення високоякісною овочевою продукцією, особливо у свіжому вигляді. Однак, враховуючи біологічні особливості капусти броколі і кліматичні умови України, досягти цього майже неможливо.

Надходження свіжої продукції капусти броколі в Україні має сезонний характер. Крім того, свіжа продукція капусти броколі має нетривалий період зберігання, а при недотриманні умов транспортування і зберігання головки цієї капусти швидко втрачають товарні якості.

Головки капусти броколі закладають на зберігання у фазі технічної стиглості на 5–7 діб за температури $0 \pm 1^\circ\text{C}$. При 0°C та відносній вологості повітря 90–95% вони можуть зберігатися до 10 діб. При більш тривалому зберіганні листки знебарвлюються, тканини розм'якшуються. Головки цвітної капусти та броколі не переходять до стану спокою, а при затримці із збиранням або при підвищених температурах зберігання можуть досягати, при цьому суцвіття частково розпускаються і це погіршує їхню якість [2].

Тому для збільшення періоду надходження свіжої товарної продукції

---

* Науковий керівник – Романов О. В., канд. с.-г. наук, доцент

капусти броколі важливим є впровадження в технологію конвеєрного вирощування.

У відкритому ґрунті для організації конвеєрного вирощування капусти броколі застосовують три способи:

1) вирощування одного гібрида капусти броколі з використанням декількох термінів посіву з інтервалом в 10-14 днів, починаючи з найбільш раннього (I декада травня). Капуста броколі придатна для вирощування протягом всього сезону, тому за сезон може бути до 5 термінів посіву.

2) одночасний посів і висадка розсади гібридів з різними строками стиглості (ранньостиглі, середньостиглі і пізньостиглі). Залежно від особливостей гібрида і тривалості вегетаційного періоду головки досягають технічної стиглості та придатні для збору врожаю в різні терміни протягом сезону.

3) змішаний спосіб, який передбачає комбінування двох способів, перерахованих вище. Такий спосіб дозволяє найбільш ефективно використовувати конвеєрне вирощування капусти броколі для отримання свіжої продукції протягом тривалого періоду.

З огляду на це, одним із завдань наших досліджень було дослідити вплив гібридів різних строків стиглості на конвеєрне надходження продукції капусти броколі в умовах Лівобережного Лісостепу України.

Методика і умови досліджень. Польові досліди проводили згідно загальноприйнятих методик: за Б. А. Доспеховим, В. Ф. Мойсейченком, В. Ф. Беліком, Г. Л. Бондаренком, А. О. Рожковим. Підготовку ґрунту під капусту та догляд за рослинами здійснювали згідно із загальноприйнятими рекомендаціями.

Для забезпечення конвеєрного вирощування обрали гібриди капусти броколі: ранньостиглий гібрид Батавія F1, середньостиглий Монрелло F1, пізньостиглий Белстар F1.

Спосіб вирощування розсадний. Розсаду висаджували в чотири строки з інтервалом 10 днів, починаючи з другої декади травня. Висаджували розсаду з трьома - чотирма справжніми листками у віці 25-30 діб. Схема розміщення рослин – (40+100)х35 см. Густота рослин – 40,8 тис. шт./га. Дослід однофакторний. Повторність у дослідах триразова. Площа облікової ділянки 20 м². Розміщення варіантів систематичне.

Відповідно до методик в овочівництві, проводили фенологічні спостереження і біометричні вимірювання. Збирання врожаю проводили у фазу технічної стиглості головок капусти броколі. При сортуванні продукції на товарну і нетоварну частини, керувалися вимогами діючого стандарту – «Капуста броколі свіжа: технічні умови» – ДСТУ 8147 – 2015». Під час обліку урожаю на кожній окремій ділянці визначали такі показники якості продукції: масу центральної головки, діаметр центральної головки, загальну масу бокових головок.

Результати досліджень. Дослідженнями встановлено, що ранньостиглий гібрид Батавія F1 мав вищу урожайність товарної продукції, що пояснюється довшим періодом вегетації і отриманням додаткової продукції завдяки

ремонтантній властивості броколі формувати головки на бічних пагонах після зрізання центральної головки (табл. 1).

Таблиця 1 – Якісні показники врожаю капусти броколі залежно строків стиглості при конвеєрному вирощуванні, 2023 р.

Гібрид	Група стиглості	Маса центральної головки, г	Діаметр центральної головки, см	Загальна маса бокових головок, г	Урожайність, т/га
Батавія F1	РС	251,6	13,1	184,6	12,7
Монрелло F1	СС	193,9	10,7	98,6	10,6
Белстар F1	ПС	226,5	12,1	103,4	11,2

Всі варіанти дослідів мали добрі якісні показники. Проте, кожен варіант дослідів відрізнявся за структурою урожаю. Так більшу масу центральної головки 251,6 гі більший діаметр центральної головки отримали при вирощуванні ранньостиглого гібриду. Загальна маса бокових головок по варіантах була у межах 98,6-184,6 г.

Висновки. Для більш рівномірного забезпечення населення свіжою продукцією капусти броколі важливе значення має конвеєрне виробництво. За рахунок вирощування гібридів різної стиглості головки капусти броколі досягають технічної стиглості та придатні для збору врожаю в різні терміни протягом сезону, що дає можливість подовження періоду надходження свіжої продукції на ринок. При конвеєрному вирощуванні вищу урожайність товарної продукції мав ранньостиглий гібрид Батавія F1 - 12,7 т/га.

Список літератури

1. Болотских А. С. Капуста. Харьков: Фолио, 2002. 320 с.
2. Бондаренко В.А. Лежкоздатні властивості капусти броколі та брюссельської: дис. канд. с.-г. наук. Харків, 2017. 314 с.
3. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований). Изд. 5-е., доп. и перераб. Москва: Агропромиздат, 1985. 351 с.